

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

Evropsko leto kulturne dediščine 2018 priložnost za kulturno-umetnostno vzgojo in kulturni turizem

Direktorat za kulturno dediščino
Ministrstvo za kulturo

*Kulturno-umetnostna vzgoja, kulturni turizem in vključevanje mladih
Maribor, 13. september 2017*

Aktualno na področju kulturne dediščine

- *Evropa*
 - *Evropska strategija kulturne dediščine za 21. stoletje (Strategija 21)*
 - *Evropsko leto kulturne dediščine 2018*
- *Slovenija*
 - *Nacionalni program za kulturo 2018 – 2025*
 - *Strategija kulturne dediščine 2018 – 2025*

Strategija 21

- *Priporočilo CM/Rec(2017)1 je sprejel Odbor ministrov Sveta Evrope 22. februarja 2017.*
- *»Strategija 21«*
 - *izpostavlja novo vlogo kulturne dediščine v Evropi;*
 - *daje smernice za spodbujanje dobrega in na sodelovanju vseh temeljčega upravljanja dediščine (tj. prepoznavanje, vrednotenje in upravljanje v ožjem pomenu);*
 - *razširja inovativne pristope, ki prispevajo k izboljšanju okolja in kakovosti življenja evropskih državljanov;*
 - *postavlja **izzive**, priporoča **ukrepe** in poudarja **primere dobrih praks**, ki naj jih upoštevajo vsi deležniki - vlade, lokalne skupnosti, civilna družba, gospodarstvo in strokovnjaki.*

Sklopi Strategije 21

- *»Družbeni« sklop (S) je usmerjen na razmerje med dediščino ter družbo, državljanstvom, prenosom in izmenjavo demokratičnih vrednot ter dobrim upravljanjem, ki temelji na sodelovanju vseh. (10 priporočil)*
- ***Sklop »prostorskega in gospodarskega razvoja« (D) skuša okrepiti prispevek dediščine k trajnostnemu razvoju, ki temelji na lokalnih virih, turizmu in zaposlovanju. (11 priporočil)***
- ***Sklop »znanja in izobraževanja« (K) je usmerjen na razmerje med dediščino in znanjem kot skupno dobrino ter vključuje povečevanje ozaveščenosti, usposabljanje in raziskave. (11 priporočil)***

Strategija 21 in turizem

- *Priporočilo S 8*
Spodbujajte pobude lokalnih skupnosti in oblasti za obnovo dediščine

- *Priporočilo D 2*
Podpirajte in spodbujajte dediščinski sektor kot sredstvo za ustvarjanje delovnih mest in poslovnih priložnosti
- *Priporočilo D 3*
Spodbujajte dediščinske spretnosti in strokovnjake
- ***Priporočilo D 7***
Dediščino upoštevajte v politikah razvoja trajnostnega turizma
- *Priporočilo D 11*
Razvijte nove modele upravljanja, ki zagotavljajo, da ima dediščina korist od posrednih gospodarskih učinkov, ki jih ustvarja

- *Priporočilo K 3*
Spodbujajte ustvarjalnost in s tem vzbudite zanimanje občinstva za dediščino
- *Priporočilo K 4*
Zagotavljajte optimalno usposabljanje nestrokovnih akterjev in strokovnjakov iz drugih sektorjev, ki so povezani z dediščino

Strategija 21, vzgoja in mladi

- *Priporočilo S 1*
Spodbujajte vključevanje državljanov in lokalnih oblasti pri ovrednotenju vsakdanje dediščine
- *Priporočilo S 2*
Naredite dediščino dostopnejšo
- *Priporočilo S 9*
Podpirajte medgeneracijske in medkulturne projekte, ki spodbujajo dediščino
-
- *Priporočilo D 1*
Spodbujajte kulturno dediščino kot dobrino in omogočajte finančne naložbe
- *Priporočilo D 3*
Spodbujajte dediščinske spretnosti in strokovnjake
-
- ***Priporočilo K 1***
Učinkoviteje vključujte izobraževanje o dediščini v učne načrte
- ***Priporočilo K 2***
Sprejemajte ukrepe za spodbujanje mladih, da se ukvarjajo z dediščino
- *Priporočilo K 5*
Uvajajte raznovrstnejšo ponudbo sistemov usposabljanja dediščinskih strokovnjakov
- *Priporočilo K 7*
Poskrbite za prenos znanja in spretnosti, povezanih z dediščinskimi poklici

Priporočilo D 7: Dediščino upoštevajte v politikah razvoja trajnostnega turizma

Smeri ukrepanja

- *Na nacionalni ravni pripravljajte sporazume o turizmu, ki temelji na kulturni dediščini.*
- *Izvajajte turistične dejavnosti, ki vključujejo dediščinske dobrine in lokalne praktične izkušnje.*
- *Pri promociji turizma na določenem območju smiselno predstavljajte njegovo kulturno dediščino.*
- *Organizirajte posvetovanja z lokalnim prebivalstvom in s tem spodbujajte trajnostni in odgovorni turizem, ki temelji na vrednotah kulturne dediščine.*
- *Posredujte informacije in povečujte ozaveščenost tistih, ki so vključeni v turizem (strokovnjaki, dobavitelji), o kulturni dediščini, njenem potencialu in o njeni ranljivosti.*
- *Razvijte sodelovanje med poklici in različnimi sektorji.*
- *Skupaj oblikujte gradiva za turiste (vodiče, virtualne turistične vodiče, lokalne vodiče za obiskovalce itn.)*
- *Ocenjujte negativne vplive in pripravljajte predpise za omejevanje vplivov.*

Priporočilo D 7: Dediščino upoštevajte v politikah razvoja trajnostnega turizma

Primeri ukrepanja

- *Kulturne poti Sveta Evrope;* www.culture-routes.net/
- *Strategija trajnostnega turizma v obmorski trdnjavi Suomenlinna, spomenika svetovne dediščine (Finska);*
http://frantic.s3.amazonaws.com/suomenlinna/2015/06/Sustainable_Tourism_Strategy_062015_final_0.pdf
- *Razkošni grajski hoteli (paradores) v Španiji;* www.parador.es/en
- *La Voie verte (Zelena pot) v južnem delu departmaja Ardèche: trajnostni način odkrivanja dediščine (Francija);* www.cc-gorgesardeche.fr/spip.php?rubrique33
- *Omrežje »Grands sites de France« (Francija);* www.grandsitedefrance.com/
- *Nepovratna sredstva za obnovo »drobne dediščine« – HEREIN (Belgija, regija glavnega mesta Bruslja);* <http://patrimoine.brussels/liens/campagnes-programmes/petit-patrimoine-brochure-2015>
- *Shema za nepovratna vlaganja v kmečkem turizmu (Ciper);* www.rural-tourism.tph.moi.gov.cy
- *Združenje »Petites cités de caractère de France«;*
www.petitescitesdecaractere.com/fr/lassociation-petites-cites-de-caractere-de-france
- *Priročnik za kulturni turizem, Brandenburg (Nemčija);*
http://www.mwfk.brandenburg.de/media_fast/4055/Leitfaden_Kulturtourismus.15995197.pdf

Evropsko leto kulturne dediščine 2018

- *Spodbuditi več ljudi za odkrivanje in raziskovanje bogate in raznolike evropske kulturne dediščine.*
- *Povečati zavest o skupni zgodovini in vrednotah.*
- *Okrepiti občutek pripadnosti k skupnemu evropskemu prostoru.*
- *Okrepiti prizadevanja za celosten pristop do dediščine in postaviti ljudi v središče.*

Evropska kulturna dediščina nas obdaja v stavbah naših mest, pokrajini in arheoloških najdiščih. Ohranjena ni le v literaturi, umetnosti in predmetih, ampak tudi v obrtnih spretnostih, zgodbah, hrani in filmu. V svoji raznolikosti nas kulturna dediščina združuje. Naš digitalni svet ji nudi možnosti dostopa brez primere.

Evropsko leto kulturne dediščine bo poudarilo

- *vrednost kulturne dediščine za **družbo**: kulturna dediščina je osrednja komponenta kulturne identitete, kulturne raznolikosti in medkulturnega dialoga,*
- *prispevek kulturne dediščine h **gospodarstvu**: gospodarski potencial dediščine za podpiranje kulturnih in kreativnih industrij, spodbujanje ustvarjanja in inovacij, promoviranje trajnostnega turizma, krepitev socialne kohezije in ustvarjanje dolgoročnega zaposlovanja,*
- *vlogo kulturne dediščine v evropski **kulturni diplomaciji**,*
- *pomen **varstva in ohranjanja** naše skupne kulturne dediščine.*

10 evropskih iniciativ

Vključenost	<ul style="list-style-type: none">• Deljenje dediščine: ljudem približati kulturno dediščino, zgodovino in vrednote Evrope• Dediščina v šole: odkrivati zaklade Evrope v zgodnjih letih• Mladi za dediščino: vključevati mlajše generacije
Vrednote	<ul style="list-style-type: none">• Nova uporaba kulturne dediščine: reinterpreterirati industrijska, verska in vojaška območja• Turizem in dediščina: promocija trajnostnega kulturnega turizma
Varstvo	<ul style="list-style-type: none">• Negovanje dediščine: razvijanje standardov kakovosti za posege v zgodovinsko okolje in območja dediščine• Ogrožena dediščina: boj proti nelegalnemu trgovanju s predmeti kulturne dediščine, upravljanje tveganj na območjih dediščine
Inovacije	<ul style="list-style-type: none">• Dediščinske veščine: krepitev izobraževanja za tradicionalne in nove poklice• Dediščina za vse: spodbujanje sodelovanja in družbenih inovacij• Znanost za dediščino: uporaba raziskav, inovacij, znanosti in tehnologije za boljše ohranjanje in predstavitev dediščine

Operativni cilji ELKD v Sloveniji

- *Povečanje dostopnosti do dediščine za vse, posebej za mlade.*
- *Povečanje zavedanja o vrednotah dediščine in njenem pomenu za posameznika in družbo.*
- *Povečanje zavedanja o pomenu in prispevku kulturne dediščine k gospodarskemu in trajnostnemu razvoju.*
- *Aktivna vključitev čim več deležnikov.*
- *Okrepljeno sodelovanje in iskanje sinergij med različnimi vladnimi in nevladnimi deležniki.*

ELKD poudarja pomembnost prečnega pristopa z ustvarjanjem sinergij med posameznimi programi EU in iniciativami, ki podpirajo kulturno dediščino.

ELKD v Sloveniji

- *Imenovana nacionalna koordinatorica na MK (Maja Dimitrovski).*
- *Poziv javnim zavodom k pripravi aktivnosti v okviru programa dela za 2017 in 2018.*
- *Ustanovitev medresorske delovne skupine.*
- *Povabilo vladnim in nevladnim deležnikom iz različnih sektorjev (izobraževanje, gospodarstvo, okolje, kmetijstvo, socialne zadeve, zdravje, javna uprava) k aktivni udeležbi pri implementaciji ELKD.*
- *V pripravi je spletna stran in dostop do informacij o dogodkih na enem mestu.*

ELKD v Sloveniji

Začetek leta: Ta veseli dan kulture (3. 12. 2017)

Poudarki:

- *Kulturni bazar (5. 4. 2018)*
- *Dnevi evropske kulturne dediščine (DEKD) in Teden kulturne dediščine (TKD) (september 2018)*
- *Dogodki v muzejih ter drugih kulturnih ustanovah*
- *Povezave z iniciativami drugih ministrstev, npr.*
 - *leto kulturnega turizma (2018 in 2019)*
 - *aktivnosti ob Svetovnem dnevu čebel (20. 5. 2018) in promocija kulturne dediščine čebelarjenja*
 - *nacionalni teden vseživljenjskega učenja, festival za tretje življenjsko obdobje*
 - *spodbuditi raziskave o pozitivnih učinkih aktivnega delovanja na področju kulturne dediščine na zdravje ljudi*
 - ...
- *Povezave z iniciativami lokalnih skupnosti*
- *Povezave z iniciativami drugih deležnikov (nevladne organizacije, ...)*

Povabilo občinam v letu 2018

- *Povabite svoje javne zavode in druge ustanove, ki jih sofinancirate, k aktivni udeležbi pri izvedbi ELKD.*
- *Pri sofinanciranju projektov in dejavnosti v letu 2018 dajte poudarek kulturni dediščini (prednostni kriterij).*
- *Spodbujajte odkrivanje in oživljanje pozabljene lokalne dediščine.*
- *Omogočite dostop do dediščine, ki ni dostopna javnosti.*
- *Podpirajte turistične dejavnosti, ki vključujejo lokalno dediščino in lokalne prakse.*
- *Poiščite razvojne priložnosti dediščine v vašem okolju.*
- *Predstavite (nepremično, premično in nesnovno) kulturno dediščino na svojih spletnih straneh in poudarite ELKD.*
- *Organizirajte dogodke v objektih kulturne dediščine in to izkoristite za seznanjanje udeležencev z dediščino.*
- *Organizirajte dogodke v okviru DEKD in TEKD.*

DEKD in TKD 2016 V ŠTEVILKAH

400 dogodkov v 148 krajih

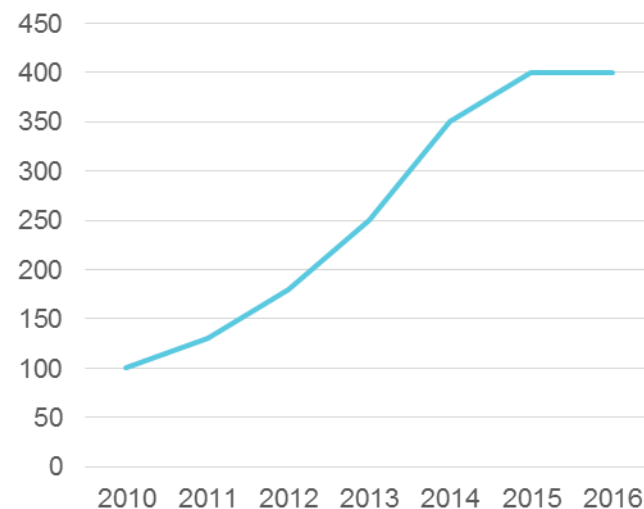
483 sodelujočih organizacij

- 124 zavodov s področja kulture
- 38 občin, krajevnih in vaških skupnosti
- 95 društev
- 35 vrtcev
- 94 osnovnih šol
- 31 srednjih šol in gimnazij
- 8 višjih šol in fakultet
- 28 knjižnic
- 30 turističnih organizacij

14.500 otrok, učencev in dijakov

33.500 obiskovalcev

ŠTEVILO DOGODKOV

ŠTEVILO DEKD DOGODKOV NA 100.000 PREBIVALCEV

